

In deze infofiche...

Meermaals bereiken ons vragen of tieners van 14 of 15 jaar mogen meedraaien als volwaardig animator of als hulpanimator (zoals speelpleinen dat zelf af en toe benoemen) in de dagdagelijkse werking van een speelplein. Speelpleinverantwoordelijken willen weten wat **het standpunt** is van onze organisatie en of het überhaupt **wettelijk** is om deze jongeren in te schakelen als animator.

Een antwoord!

- Wat zegt de wet
- De mening van de VDS
- Gelinkte (VDS-)producten

Wat zegt de wet

Als jobstudent op het speelplein - [arbeidswetgeving](#) als vertrekpunt

Je kunt als jobstudent aan de slag zodra:

- ✓ Je 16 jaar oud bent;
- ✓ Of je 15 jaar oud bent én de eerste twee studie jaren van het middelbaar onderwijs hebt gevolgd. Op dat moment heb je je voltijdse leerplicht voltooid.

Vanaf dat moment mag iemand ook eigenhandig een overeenkomst ondertekenen, met stilzwijgende instemming van ouders of voogd.

Als vrijwilliger op het speelplein - [vrijwilligerswetgeving](#) als vertrekpunt

In de geconsolideerde wettekst van 3/07/2005 (met aanpassingen tot 19/05/2009) betreffende de rechten van een vrijwilliger staat **geen enkele verwijzing die een minimumleeftijd voor het vrijwilligerswerk voorschrijft**. Het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw zoekt bijgevolg **aanknopingspunten binnen de arbeidswetgeving** om een afweging te maken omtrent de minimumleeftijd van vrijwilligers en stelt⁽²⁾;

Wanneer je je voltijds leerplicht hebt volbracht, mag je als jobstudent werken en dus zeker ook 'vrijwilligen'. D.w.z. vanaf het moment dat iemand 16 is, of wanneer iemand 15 jaar is én de eerste twee studie jaren van het middelbaar heeft afgerond.

Zij mogen in functie van dit vrijwilligerswerk een forfaitaire (of vaste) kostenvergoeding ontvangen binnen de grenzen die wettelijk bepaald zijn. Hij mag ook eigenhandig een overeenkomst ondertekenen (=minimum leeftijd voor een studentenjob).

*Kinderen die de leerplicht nog niet hebben volbracht (doordat ze nog maar 14 jaar zijn of hun 2de studiejaar middelbaar nog niet hebben afgerond) mogen enkel **occasioneel** vrijwilligerswerk doen (tijdens culturele, artistieke, opvoedkundige of wetenschappelijke activiteiten). Gaan ze toch op regelmatige basis als vrijwilliger aan de slag dan is dit in strijd met de wet op kinderarbeid.*

*Er is in de wet echter geen sluitende duidelijkheid over wat 'occasioneel' en wat 'regelmatig' is. Twee maal helpen kan al geïnterpreteerd worden als 'regelmatig' werken en dus een inbreuk betekenen tegen de kinderarbeid. **Daardoor kan je 14-jarigen niet inschakelen als animator op je speelplein.** Bovendien wil je de verantwoordelijkheid voor een groep (en dus ook de aansprakelijkheid) niet in de handen leggen van een 14-jarige. Een animatorentekort opvangen met 14-jarigen is dus not-done.*

Dat wil echter niet zeggen dat **14-jarigen** op geen enkel moment en geen enkele taak zouden kunnen opnemen op het speelplein. Vanuit een tieneraanbod kan je 14-jarigen zeker betrekken bij het takenpakket van de animatoren, op een gewone speelpleindag of op een speciaal speelpleinevent. Dat kan gaan van activiteit inkleden, een rol spelen, lekkere dingen maken, ... Maar dan **maakt dat deel uit van een activiteitsaanbod voor hen, onder begeleiding.**

Zo kan je hen al warm maken om in de toekomst animatortaken op te nemen, maar geef je op **geen enkel moment de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid in handen van een 14-jarige.** Bovendien sluiten ook (veel) **verzekeringsmaatschappijen** uit dat een 14-jarige mee verantwoordelijkheid mag dragen en dus gedekt is bij ongevallen of fouten.

Eénmalig een 14-jarige betrekken als vrijwilliger is in principe een mogelijkheid, maar ook daar is goeie omkadering en begeleiding uiterst noodzakelijk. Bovendien moet de ouder van een 14-jarige ook schriftelijk toestemming geven voor vrijwilligerswerk. Vél verzekeringsmaatschappijen beschouwen 2 maal meewerken als vrijwilliger bovendien al niet 'occasioneel', vraag dus altijd hun standpunt zodat je nooit voor nare verrassingen komt te staan.

Een antwoord in het nieuw decreet over attestering?

Het nieuw decreet (in voege op 1/10/2015) stelt dat men op animatorcursus kan gaan op het moment dat hij/zij **15 jaar geworden is.** Vroeger gold de regel dat dit kon in het jaar dat men 16 werd. Nu mag men dit als men effectief 15 jaar is. Het attest zal men pas krijgen na het volgen van een cursus, het slagen in de stage en deelname aan het terugkommoment en dit ten vroegste als men effectief 16 jaar is. (kadervormingstraject).

De mening van de VDS

Volgens de vrijwilligerswetgeving zou je in principe kinderen jonger dan 15 jaar als animator op het speelplein kunnen inschakelen. De VDS sluit zich echter aan bij de gedachte die het Vlaams Steunpunt vrijwilligerswerk uitdraagt om jongeren pas **vanaf 15 jaar** toe te laten als vrijwilliger. De VDS heeft wel een genuanceerde mening naargelang de 15-jarige wel of niet op cursus animator is geweest.

De VDS vindt dat **15-jarigen** die hebben deelgenomen aan een **cursus animator**, hun **stage moeten kunnen doen in het speelpleinwerk.** De stage gebeurt namelijk best zo snel mogelijk na het volgen van de cursus. Zo kunnen zij de sessies gekregen op cursus omzetten in de praktijk om de verschillende competenties om animator te worden, te tonen en hun attest te behalen.

Daarnaast vindt de VDS dat ook **15-jarigen** die **niet hebben deelgenomen aan een cursus animator**, wel vrijwilligerswerk moeten kunnen doen in het speelpleinwerk. Weliswaar moet bij de samenstelling van het takenpakket **én** ook de ondersteuning gekeken worden naar de **competenties** van de persoon in kwestie. Met andere woorden een soort "hulpanimator-schap" op het speelplein met een aangepast takenpakket. Deze jongeren kunnen in aanloop naar een cursus reeds kennis maken met het speelplein en enkele taken op zich nemen. Zie het als een "voorbereiding" op volwaardig animatorschap. Deze ervaringen zullen ongetwijfeld verrijkend werken voor henzelf wat het hen ook makkelijker maakt op cursus om de theorie naar praktijkvoorbeelden om te zetten. Maar motiveer hen natuurlijk om erna wel een cursus te volgen!

Kansen, geen excuses!

De VDS is er dus niet principieel tegen om op het speelplein **15-jarigen** die geen cursus gevolgd hebben, in te schakelen! In tegendeel, er schuilen voor jongeren én voor de werking veel **kansen** in dit systeem.

- Voor je werking is het een attractief hulpmiddel om de oudste tieners “bij te houden” en/of kersverse 15-jarigen op een vlotte manier te laten doorstromen naar de animatorploeg. Tip: geef 15-jarige tieners zelf de keuze of ze nog eventjes in de tienerwerking kunnen blijven of ze reeds als (hulp-)animator aan de slag willen.
- Jongeren leren het organisatorische reilen en zeilen kennen, ervaren verantwoordelijkheid en betrokkenheid, pikken speelbagage op, maken reeds deel uit van de animatorenploeg, ...

Anderzijds mag het werken met hulpanimatoren **geen excuus** zijn;

- om een gebrek aan animatoren te compenseren
- om niet te moeten inzetten op een kwalitatief aanbod voor de oudste tieners.

Hulpanimator op het speelplein (15-jarigen zonder cursuservaring)

Als je kiest om met “hulpanimatoren” te werken, hou je best met een aantal zaken rekening.

- Een **goede omkadering** is een minimumvereiste. Zet als speelplein éxtra in op het onthaal van deze jongeren, ondersteuning en coaching. Creëer duidelijke en haalbare verwachtingen, baken takenpakketten af en communiceer hierover voldoende naar hen en de rest van de ploeg.
- De term “hulpanimator” is eerder ongelukkig gekozen aangezien het deelwoord *animator* een zekere opleiding, ervaring en verantwoordelijkheid impliceert. Naar animatoren, kinderen en ouders kan dit voor verwarring en verkeerde veronderstellingen zorgen. De VDS raadt speelpleinen dus aan om **een alternatieve naam** te bedenken. In speelpleinland kwamen volgende termen tegen: mini-moni, aspi-moni, startanimator, bijnimator, junior-animator, page, side-kick, helfie, animassistent, animonini, manus,... Hou bij het bepalen van jullie term ook rekening met eventuele negatieve bijklanken zoals bij “nognimator”.
- Neem steeds contact op met je verzekeringsmakelaar of check je **verzekeringspolis** grondig. In de meeste gevallen is het geen probleem om **15-jarigen** structureel als animator op het speelplein in te schakelen, maar je kunt maar beter zeker zijn indien er toch iets zou gebeuren.

Besluit

- ✓ In de vrijwilligerswetgeving staat geen enkele verwijzing die een minimumleeftijd voor het vrijwilligerswerk voorschrijft.
 - Naar analogie met de **arbeidswetgeving**, is het **toegelaten om 15-jarigen** (die hun 2de jaar middelbaar hebben afgerond) als **animator** in te schakelen op het speelplein.
 - Bovendien laat ook het **kadevormingsdecreet** het toe dat je kan deelnemen aan een animatorcursus vanaf het moment dat iemand 15 jaar geworden is. Vanuit de VDS vinden we dat ook zij kort daarna hun stage moeten kunnen doen in het speelpleinwerk.
- ✓ Specifiek voor 14-jarigen
 - Hen inschakelen **als animator** op het plein, ook al is dat éénmalig, kan niet en zou beschouwd worden als een inbreuk op de **kinderarbeid**.
 - Vanuit het **tieneraanbod** een deeltaak van een animator opnemen kan wel, als het onder begeleiding is én zonder enige verantwoordelijkheid door te geven.
 - **Eénmalig** een 14-jarige betrekken als vrijwilliger is in principe een mogelijkheid, maar ook daar is goeie omkadering en begeleiding uiterst noodzakelijk. Bovendien moet de ouder van een 14-jarige ook schriftelijk toestemming geven voor vrijwilligerswerk. Vanuit de VDS raden we dit **niét** aan.
- ✓ Neem in elk geval eens contact op met je **verzekeraar**, of check je **verzekeringpolis** grondig. In de meeste gevallen is het geen probleem om **15-jarigen** structureel als animator op het speelplein in te schakelen, maar je kunt maar beter zeker zijn indien er toch iets zou gebeuren.
- ✓ **Elke (nieuwe) animator heeft natuurlijk, los van de leeftijd, nood aan ondersteuning.** Voor sommigen wordt dat deels al mee gevormd door een cursus animator. Als speelplein denk je best goed na over de ondersteuning die je aanbiedt aan verschillende jongeren op je plein!

Gelinkte (VDS-)producten

- <https://www.mysocialsecurity.be/student/nl/over-studentenarbeid/wie-is-jobstudent.html>
 - <https://www.vlaanderenvrijwilligt.be>
 - http://www.sociaalcultureel.be/jeugd/regelgeving_KV/140312_kadervormingstrajecten-decreet-def-PLEN.pdf
 - BAILLEUL, A., Are you cool? I'm cool!, Tieners op je speelplein, *DNA-brochure nr. 3*, Vlaamse Dienst Speelpleinwerk vzw, Mechelen, 2015.
- ✓